

PRÁCE S TEXTEM

- Nejdříve si rychle přečti výchozí text, pak se seznam s otázkami a poté si výchozí text ještě jednou a pečlivě přečti.
- Při řešení úloh se k textu možná budeš muset vracet opakovaně.
- Úlohy vyplývající z textu mohou být z různých oblastí mluvnice, slohu i literatury.

VÝCHOZÍ TEXT PRO ÚLOHY 1-4

čj.: ČŠIG-3529/16-G2

Česká školní inspekce, Tematická zpráva – Prevence a řešení šikany a dalších projevů rizikového chování ve školách, 8/43 Tabulka č. 5 Projevy šikany – podíl škol (v %)

Následující informace odrážejí výsledky prezenční inspekční činnosti provedené v 787 základních školách.

Konkrétní projevy šikany zjištěné v navštívených školách v rámci rozhovorů inspekčních pracovníků s řediteli škol, výchovnými poradci a školními metodiky **prevence** zobrazuje následující tabulka.

Projevy šikany – podíl škol	%
slovní (nadávky, výsměch, pohrdání, hrubé žertování a zesměšňování, neustálé kritizování a zpochybňování, ponižování, rozšiřování pomluv)	92
kyberšikana (prostřednictvím SMS, sociálních sítí, webových stránek apod.)	52
bití, kopání a jiné fyzické napadání	48
nepřímá (demonstrativní přehlížení, ignorování)	36
omezování svobody	28
poškozování a krádeže osobních věcí	12
poškozování oděvu	12

1 Ke kterému funkčnímu stylu patří tento text?

- A) publicistickému
- B) prostě sdělovacímu
- C) odbornému
- D) úřední (administrativní)

2 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
2.1 Druhým nejčastějším projevem šikany byla kyberšikana.	☐	☐
2.2 Ve více než třetině škol se projevila šikana nepřímá.	☐	☐
2.3 Jen v 8 % škol se neobjevily slovní projevy šikany.	☐	☐
2.4 Ve více než polovině škol se jako projev šikany objevilo fyzické napadání.	☐	☐

3 Které z následujících tvrzení jednoznačně nevyplývá z výchozího textu?

- A) Mezi fyzické napadání patří bití, kopání, ale i jiné projevy.
- B) Krádeže osobních věcí patří také mezi projevy šikany.
- C) Šikana nepatří mezi rizikové projevy chování na školách.
- D) Česká školní inspekce provedla inspekční činnost nejméně na 787 základních školách.

4 Výraz *prevence* **neznamená**:

- A) zamezení něčemu
- B) ochrana před něčím
- C) předcházení něčemu
- D) opatření k předcházení škodám

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 5–8

Hlava andělíčka, nazývaného Plzeňany též Osahánek či Vošmak, je součástí půvabné barokní mříže venkovní kaple katedrály svatého Bartoloměje v Plzni, kryjící sousoší představující Ježíše Krista modlícího se na Olivové hoře v Jeruzalémě. Je to jedenáctý andělíček zleva, poznáte ho ihned podle stříbrné ohlazené hlavíčky. Plzeňané věří, že když se hlavy andělíčka dotknou a budou si v tu chvíli něco usilovně přát, přání se jim vyplní.

(*****) praví, že když se roku 1739 ženíl rakovnický kat s dcerou plzeňského kata Jana Husy Dorotkou, nebylo mu umožněno pro jeho krvavé a nečisté řemeslo vstoupit do kostela. Před oltářem byl během svatebního obřadu zastoupen kaplanem. Zatímco kat musel čekat, poklekl najednou před sousoším zvaným Oliveta, aby se pomodlil. Při tom se zachytil mříže. To spatřily plzeňské klevetivé babky, a protože každý kat byl i tak trochu osobou, jež znala mnoho z léčitelství a věděla o tajemných silách, řekly si, že když se hlavy andělíčka dotkl levou rukou, znamená to, že andělíček musí přinášet štěstí. A tak se tato lidová pověra udržela v Plzni dodnes. Mnozí žáci ovšem přísahají, že hlava andělíčka opravdu pomáhá! Zejména když se předtím usilovně učili.

(https://www.plzen.eu/.../MestoPlzen/...plzen/plzen.../31727_72476_Historicka_mista, upraveno)

5 Která z možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) mýtus
- B) bajka
- C) pověst
- D) pohádka

Počet hvězdiček
v závorce neznámá
počet písmen.

6 Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda se jedná o fakt, historický údaj (F), nebo pouze o domněnku, pověru (D):

(Uvedené možnosti, které jsou v textu vyznačeny tučně, je nutné posuzovat v kontextu výchozího textu.)

	F	D
6.1 Je to jedenáctý andělíček zleva...	☐	☐
6.2 To spatřily plzeňské klevetivé babky...	☐	☐
6.3 ...znamená to, že andělíček musí přinášet štěstí...	☐	☐
6.4 ...je součástí půvabné barokní mříže venkovní kaple katedrály svatého Bartoloměje v Plzni.	☐	☐

7 Rozhodněte, které z uvedených větních schémat odpovídá podtrženému souvětí:

- A) 1. VV (přísl. podmínková), 2. VH, 3. VV (přísl. účelová)
- B) 1. VV (přísl. časová), 2. VH, 3. VV (přísl. příčinná)
- C) 1. VV (přísl. časová), 2. VH, 3. VV (přísl. účelová)
- D) 1. VV (přísl. časová), 2. VH, 3. VV (přísl. příčinná)

8 Přiřadte k uvedeným přívlastkům (8.1–8.4) jejich příslušný druh (A–F):

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

8.1 Hlava andělíčka	_____
8.2 krvavé a nečisté řemeslo	_____
8.3 plzeňské klevetivé babky	_____
8.4 ... mříže venkovní kaple katedrály svatého Bartoloměje v Plzni, kryjící sousoší představující Ježíše Krista modlícího se na Olivové hoře v Jeruzalémě.	_____

- A) holý přívlastek shodný
- B) přívlastek neshodný
- C) přívlastek postupně rozvíjející
- D) přívlastek několikanásobný
- E) přívlastek volný
- F) přístavek

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 9-11

TEXT 1

(1)

Zde v Pánu leží
jazyky chudáků,
plíce generálů,
oči udavačů,
kůže mučednic,

(2)

v absolutnu
sklíček mikroskopických.

(3)

Listují v starozákonních lupíncích jater,
v bílých pomníčcích mozku čtu
hieroglyfy
rozkladu.

(4)

Hle křesťané,
nebe, peklo, ráj
ve flaštičkách.
A není kvílení,
ba ani povzdechnutí.
Jen prach sténá.
Mlčí historie
vlásečnicemi
procezená.

(5)

Rovnost nemá. Bratrství němé.
A z trikolor trápení smrtelných
nitky moudření
den za dnem
vytahujeme.

TEXT 2

Neologismus či neologizmus, česky novotvar, je nově utvořené nebo přejaté slovo, přesněji lexikální jednotka. Je definován jako „nevžitý, neustálený tvar“.

(wikipedie, zkráceno a upraveno)

9 Která z následujících možností **neodpovídá** textu 1?

- A) Čtvrtá sloka má 9 veršů.
- B) V poslední sloce jsou tři věty.
- C) V básni nenajdeme pravidelný rým.
- D) Báseň je složena z pěti pravidelných slok.

10 Který z následujících názvů básně **nejlépe** odpovídá textu 1?

- A) Pitva
- B) Radost
- C) Hodina přírodopisu
- D) Smrt na bitevním poli

11 Je v poslední (páté) sloce textu **obsažen** neologismus?

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 12–16

(1) Houby, kvasinky, plísně rostoucí na starém chlebu i padlí patří do zvláštní skupiny organismů, které jsou označovány jako houby. Některé z nich, jako hříby, jsou jedlé, ale jiné jsou smrtelně jedovaté. Některé žijí na rostlinách a živočiších a jsou příčinou jejich chorob; jiné poskytují antibiotika. Kvasinky způsobují nakynutí těsta a kvašení piva.

(2) Ačkoliv houby rostou v půdě jako rostliny, nepatří k nim, protože nemají chlorofyl a nedokáží si vytvářet živiny. Musejí je proto přijímat hotové z těl rostlin a živočichů.

(3) Houby jsou reducenti (reducent je organismus, který v přírodě rozkládá složité organické látky na jednodušší). Mohou žít jako cizopasnici (paraziti) na jiných organismech nebo jako saprofyti na odumřelých tělech rostlin a živočichů. V obou případech vylučují zvláštní látky zvané enzymy, kterými rozkládají vše, z čeho čerpají živiny. Houby odebírají z tlejících organismů živiny a nerostné látky. Chemické sloučeniny uvolňované některými plísněmi dodávají aroma sýrům, jiné dělají z plesnivého pečiva nebezpečný jed.

(4) Houby jsou tvořeny stovkami vláken zvaných hyfy, které jsou schopné rozkládat a pohlcovat substrát, na kterém žijí. Hyfy jsou obvykle propleteny do spleti, která se nazývá podhoubí a prorůstá půdou – nebo rostlinou či živočichem, na kterém houba roste.

(5) Někdy se hyfy spojují a vytvářejí plodnice, jako je tomu u muchomůrek a hřibů; jindy tvoří povlaky, jako plísně na hniječím ovoci.

(Školní encyklopedie, upraveno)

12 Která z následujících možností nejlépe vystihuje téma první části textu?

- A) Houby způsobují otravy.
- B) Houby způsobují choroby rostlin a živočichů.
- C) Houby jsou příčinou kynutí těsta a kvašení piva.
- D) Houby mají velmi rozmanité formy, podoby i účinky.

13 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Výrazy je nutné posuzovat v kontextu výchozího textu – část 4.)

- A) Výraz vlákna je významově nadřazen výrazu hyfy.
- B) Výraz hyfy je významově nadřazen výrazu vlákna.
- C) Výrazy vlákna a hyfy označují tutéž skutečnost.
- D) Výrazy vlákna a hyfy označují odlišnou skutečnost.

14

14.1 Vypište ze čtvrté části synonymum ke slovu *vstřebávat*:

14.2 Vypište ze čtvrté části podstatné jméno, které má v textu význam slova *základní látky, živné půdy*:

15 Z první části vypište všechna podstatná jména ve 2. pádě:

16 Ke kterému funkčnímu stylu patří tento text?

- A) uměleckému
- B) prostě sdělovacímu
- C) odbornému
- D) úřednímu (administrativnímu)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 17-21

(1) Okolo lesa pole lán,
hoj jede, jede z lesa pán,
na vraném bujném jede koni,
vesele podkovičky zvoní,
jede sám a sám.

(2) A před chalupou s koně hop
a na chalupu: klop, klop, klop!
„Hola hej! otevřte mi dveře,
zbloudil jsem při lovení zvěře,
dejte vody pít!“

(Erben, K. J. Kytice)

(3) Vyšla dívčina jako květ,
neviděl také krásy svět;
přinesla vody ze studnice,
stydlivě sedla u přeslice,
předla, předla len.

(4) Pán stojí, nevěda, co chtěl,
své velké žízně zapomněl;
diví se tenké, rovné niti,
nemůže očí odvrátiti
z pěkné přadleny.

17 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
17.1 V celé básni se uplatňuje rýmové schéma a-a-b-b-c.	☐	☐
17.2 Všechna slova, která se v básni rýmují, mají stejný počet slabik.	☐	☐
17.3 Slovo dveře je podstatné jméno pomnožné.	☐	☐
17.4 Ve druhé sloce jsou pouze slovesa v rozkazovacím způsobu.	☐	☐

18 Vypište přísudek z podtržené věty ve druhé sloce:

19 Vypište přirovnání:

20 Vypište z textu alespoň 3 citoslovce:
(Pokud se některé opakuje, uveďte ho pouze jednou).

21 Přiřaďte k uvedeným přívlastkům (21.1–21.4) jejich příslušný druh (A–F):
(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 21.1 na vraném bujném jede koni _____
- 21.2 přinesla vody ze studnice _____
- 21.3 diví se tenké, rovné niti _____
- 21.4 z pěkné přadleny _____

- A) holý přívlastek shodný
B) přívlastek neshodný
C) přívlastek postupně rozvíjející
D) přívlastek několikanásobný
E) přívlastek volný
F) přístavek

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 22–26

TEXT 1

Vedra vydrží do čtvrtka, pak se prudce ochladí

(1) Teploty, které na některých místech v Česku **dosáhly** přes 32 stupňů Celsia, přepisovaly rekordy. Na jižní Moravě padl 46 let starý rekord. V Ivanovicích na Hané naměřili 30,5 stupně, v roce 1970 tam bylo 29,5 stupně. Vedra vydrží podle meteorologů do čtvrtka a pak přijde razantní ochlazení a začne pršet.

(2) Nejvyšší teploty **byly** v neděli **naměřeny** v nížinách Čech – kromě pražského Karlova se mezi nejteplejší místa republiky zařadily středočeské Dobřichovice a Řež, kde se rtuť teploměru vyšplhala na 32,1 stupně. Rovných 32 stupňů hlásí Hradec Králové – Svobodné Dvory a Doksany na Litoměřicku. Z celkem 245 stanic po celé republice jich dnes 80 dosáhlo či překročilo tropickou třicítku.

(3) Období horkého a suchého počasí **bude pokračovat** až do čtvrtka. Denní teploty **by se měly pohybovat** mezi 27 až 31 stupni, noční v rozmezí 18 až 14 stupňů.

Ochlazení a srážky by měly podle předpovědi přijít už ve čtvrtek v noci. V pátek by mělo být oblačno s deštěm a přeháňkami. Teploty klesnou na 24 stupňů, na některých místech bude ještě 28 °C.

(4) Razantní ochlazení přijde v sobotu, kdy se teploty budou pohybovat kolem 20 stupňů a podobné počasí bude panovat i v neděli, teploty ale spadnou na 16 stupňů.

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden.)

TEXT 2

Personifikace – v rámci literatury se tak označuje připisování lidských vlastností neživým věcem či nižším organismům (jezera si čtou v mracích, dveře zívají). Personifikace je považována za druh metafory.

(Wikipedie)

22 Ke kterému funkčnímu stylu patří tento text 1?

- A) publicistickému
- B) prostě sdělovacímu
- C) odbornému
- D) úřednímu (administrativnímu)

23 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
23.1 Mezi nejteplejší místa republiky se nezařadil pražský Karlov.	☐	☐
23.2 Méně než v jedné třetině stanic byla naměřena tropická třicítku.	☐	☐
23.3 Oproti neděli klesnou ve čtvrtek teploty na některých místech až o 8 stupňů.	☐	☐
23.4 Od neděle do pátku bude rozdíl mezi denními a nočními teplotami až 13 stupňů.	☐	☐

24 Synonymem ke slovu *razantní* není:

A) prudký	C) průbojný
B) přísný	D) důrazný

25 Určete osobu, číslo, způsob, čas, rod a vid u sloves vyznačených ve výchozím textu tučně. Odpovězte celými slovy, nepoužívejte zkratky:

- 26 Najděte v části 3 výchozího textu 1 alespoň jednu personifikaci a uveďte ji. Při řešení úlohy vycházejte z definice uvedené v textu 2:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27-31

Z klidného čistého moře vystupují stovky ostrůvků jako pískovcové věže porostlé bujnou vegetací. Malý zázrak přírody. Tajemný, romantický, mystický Halong Bay.

Ke každému podobnému místu, jako je Halong Bay, se vážou legendy. Na světě se nic nestává jen tak, žádná hora, žádné údolí, žádná řeka, nic nevzniklo **samo** s sebou a mimořádná místa musí mít legendární historii. Název Ha Long znamená v překladu „místo, kde se drak zanořuje do moře“. Podle legendy vděčí ostrovi za vznik právě drakovi, který nad **zdejší**m územím přelétal a svým ocasem vyrýval do země jednotlivá údolí. Poté se vnořil do moře a vzniklá údolí byla zalita mořskou vodou. Nad hladinou tak zůstaly jen **nejvýše** položené oblasti. Drak je v oblasti Asie bytost kladná, ne jako u nás. Proto i místa vytvořená dračí aktivitou jsou nabytá kladnými vlastnostmi. A Halong Bay chrání pobřeží, poskytuje vynikající podmínky pro rybolov a **mnoho** ostrůvků má i náboženský význam.

Podle jiné legendy vytvořily jednotlivé ostrovy přímo draci, kteří tak chtěli pomoci místním obyvatelům – draci moře posypali perlami a drahokamy a z těch se poté staly ostrovy a skaliska, která zabraňovala nepřátelským lodím vplout do zátoky.

(<https://www.novinky.cz/cestovani/afrika-asie/412015-halong-bay-je-chloubou-severniho-vietnamu.htm>, upraveno)

- 27 Najděte ve výchozím textu pět slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně. Pokud je to důležité, napište je ve spojení s jinými slovy:

Doporučení: Netipujte!
Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

- 28 Které z následujících tvrzení o větném celku podtrženém v druhém odstavci výchozího textu je pravdivé?

- A) Jedná se o souvětí o třech větách.
- B) Přísudek druhé věty je neslovesný.
- C) Jedná se o souvětí o dvou větách.
- D) V první větě je několikanásobný přívlastek.

- 29 Ve které z následujících dvojic slov je stejný významový vztah jako ve dvojici slov *vlastnost – píle*?

- A) loď – plachetnice
- B) bytost – osoba
- C) zátoka – záliv
- D) podmínka – důsledek

- 30 Určete slovní druhy slov zvýrazněných tučně. Výrazy opište a slovní druh napište celými slovy, nepoužívejte zkratky:

- 31 Které z následujících sloves z výchozího textu je dokonavé?

- A) nevzniklo
- B) přelétal
- C) chránil
- D) vyrýval

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 32-36

(1) Kocourku milej, čerte můj,
já pro tě pláču.

(2) A přece mlíčko jsem ti nalívala
do talířku pěkně kvítečkovaného
už zrána, před školou,
abys mi nevyhládl,
než se k tobě vrátím.

(3) Vpodvečer, to jsme si povídali,
já jsem tě hladila,
a tys byl elektrickéj,
a jenom předls, jak ti bylo dobře.
Někdy mi vyprávěls kocouří pohádky.
Tu o myšce, co zlobila svou mámu,
tu o měsíčku, malým čaroději,
co přičaroval kočce zvonek na ocas,
a vykládals mi o dalekém zámku,
kde všecko piští
podle princezny,
a ta si leží na gauči, jí sýr,
a je tak smutná.

(4) Kocourku černej,
kampak ses mi poděl?
Kdybys mi tlapkou
slůvko naškrábal,
ale ty nic.
Propad ses do zlý noci.
A mně se nechce nic
než stýskat si a brečet.

(5) Táta se s mámou ustavičně hádá,
přišlo k nám psaní,
modrý, od soudu.
Má kamarádka Jana
už mě zradila.
Strašně se chlubí, půjde na trvalou,
ten druhý tatínek jí dává spoustu peněz.

(6) To se ví,
knížku o Amundsenovi,
tu mi v té zradě vrátit nemá čas.
(...)

(7) Prosím tě, vrať se.
Vezmu si tě s sebou.
Co se tě člověk všude nahledá!
Kocourku drahý!
Čerte škaredá!

(Kainar, J. Kocourek)

32 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

32.1 Báseň má určitý děj a zápletku.	A	N
32.2 Báseň vyjadřuje pocity a myšlenky.	☐	☐
32.3 Jedná se především o lyrickou báseň.	☐	☐
32.4 Báseň je napsána pouze spisovnou češtinou.	☐	☐

33 Postava, která v básni promlouvá, je:

A) lehkomyšlná a bezstarostná	C) šťastná a veselá
B) příliš sebevědomá	D) smutná a cítí se opuštěná

34 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá 7. části (poslední sloce) výchozího textu (A), nebo ne (N):

34.1 Obsahuje větu přací i rozkazovací.	A	N
34.2 Obsahuje pouze slovesa nedokonavá.	☐	☐
34.3 Neobsahuje souvětí.	☐	☐
34.4 Podtržená věta obsahuje přídavné jméno.	☐	☐

35 Vypište ze sedmé části všechna oslovení:

36 Vypište ze třetí části všechny zdobněliny:**37 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost:**

- A) Díky nim ho tedy Dračí jezdci přijali mezi sebe.
- B) Když mu bylo deset let, byl podroben zkoušce, jak bývalo tehdy zvykem.
- C) V době největší moci Dračích jezdců se narodil v dnes již zaniklé provincii Inzilbeth chlapec jménem Galbatorix.
- D) Pod jejich vedením prošel výcvikem a v dovednostech předčil všechny ostatní.
- E) Zjistilo se při ní, že v něm spočívají obrovské síly.

(Paolini, *Ch. Eragon*, upraveno)

37.1 _____

37.2 _____

37.3 _____

37.4 _____

37.5 _____

38 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) Za prvé nikdo člověka nepodezřívá, za druhé ho každý lituje a za třetí se rodiče vylekají a leccos se z nich dá vymámit.
- B) Ze všeho nejlepší je nemoc ve školním roce. Lepší je jenom nemoc s horečkou, při té je zaručeně všechno v suchu.
- C) Třebaže už ne tak snadno, jako když jsem byla malá, to je fakt.
- D) Zbláznila bych se, když si vzpomenu, jak jsem tehdy byla hloupá, protože jsem chtěla jen a jen všelijaké hračky.
- E) Tehdy se věčně báli, že jim umřu, a tak mi každý den nemoci něco kupovali.

(Jarunková, *K. Jediná*)

38.1 _____

38.2 _____

38.3 _____

38.4 _____

38.5 _____

39 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) Pak jsme ji jednou hráli v divadle, já v ní taky účinkuju a tancuju třetího zbrojnoše.
- B) Ty dveře byly celý skleněný, tak jsem z venku viděla, jak se češou a jak se na sebe smějou do zrcadla a jak vypadají úplně jako princezny.
- C) Ze všech lidí, co chodili kolem, se mi nejvíc líbily slečny z tanečních.
- D) Třeba jako Šípková Růženka, kterou jsme nacvičili v baletu.
- E) Všechny měly kabelky a rukavičky, na schodišti si otřepávaly snůh z vlasů a hned za dveřma si sundávaly kabáty a přezouvaly se do střevíčků.

(Dousková, *I. Hrdý Budžes*, upraveno)

39.1 _____

39.2 _____

39.3 _____

39.4 _____

39.5 _____

40 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) Druhá, bezprostředně následující, byla ta, že honem vytáhla pudřenku a pudrovala si nos, aby se jí proboha v tom horku snad trochu neleskl; a přitom jak tu pudřenku vyjímala, vypadl jí z taštičky zmuchlaný lístek.
- B) „S dovolením,“ řekl Pepa a ten pán jenom tak pokývl. (Ten protiva, řekla si Minka, zrovna u našeho stolu musí sedět!)
- C) První věc tedy byla, že si Minka s gestem vévodkyně sedla na židli, kterou jí Pepa utřel kapesníkem.
- D) Toho horkého srpnového večera bylo na Střeleckém ostrově plno lidí; a tak Mince a Pepovi nezbylo, než aby si sedli ke stolu, kde už seděl nějaký pán s tlustým a smutným knírem.
- E) Tu se ten pán s knírem shýbl a zvedl ten maličký lístek. „Schovejte si to, slečno,“ řekl zasmušile.

(Čapek, K. *Povídky z jedné kapsy, upraveno*)

40.1 _____

40.2 _____

40.3 _____

40.4 _____

40.5 _____

41 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) Zrak jí chvílku unikal a tu propadla panice, zda třeba neoslepla, ale pak jí začala fungovat paměť.
- B) Napřed se jí vrátil sluch, ale tím jen zaregistrovala vlastní sípavé nádechy a vrzání zbroje, když se namáhavě zvedala do sedu.
- C) Uvědomila si, že je noc a leží na dně jakési jámy – obrovské, kruhové šachty vyhloubené v zemi přirozenou či umělou cestou.
- D) Sabriel nabývala vědomí jen velice pomalu; mozek šátral po spojích vedoucích k jednotlivým smyslům.
- E) Z letmého pohledu odhadla, že má nejméně padesát stop v průměru a sto stop do hloubky.

(Nix, G. *Sabriel, upraveno*)

41.1 _____

41.2 _____

41.3 _____

41.4 _____

41.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT ÚLOZE 42

Toho dne, kdy Dášeňka slavila desítidenní výročí svého života, potkala ji první velká událost: když se ráno probudila, shledala k svému úžasu, že vidí – zatím jen na jedno oko, ale ono i jedno oko je, abych tak řekl, veliký krok do světa. Byla tím tak překvapena, že vykvikla, a toto památné kviknutí bylo počátkem psí řeči, která se jmenuje štěkání.

(Čapek, K. *Dášeňka čili Život štěněte*)

42 Která z možností je pokračováním výchozího textu?

- A) Dnes už Dášeňka umí nejenom mluvit, nýbrž i nadávat a pouštět hrůzu; ale tehdy to jen tak vyjeklo, jako když nůž sjede po talíři.
- B) Ba, lidi, takové oko, i když je jen jedno, je znamenitý vynález: jen mrkneš, a víš, ouha, tady je stěna, tuto jakási propast, a to bílé je máma.
- C) A když chceš spát, očičko se zaklopí, a dobrou noc, mějte mě rádi. A co abychom se zase probudili?
- D) Neboť v tu chvíli se ozval opět hlas přírody a kázal: „Ty, Dášeňko, když už máš kukadla, dívej se před sebe a zkus chodit.“

43 Seřadte úryvky z knihy *Staré řecké báje a pověsti* od Eduarda Petišky tak, aby tvořily celistvý příběh:

- A) Viděl však hlínu, dávající život travě, rostlinám a stromům, a spatřil husté deště, snášející se na zem. Dešťová vody udržovala v přírodě život, a tam, kde nepršelo, umíraly stromy i keře a narůstala poušť. Když Prométheus poznal sílu země a vody, smísil hlínu s dešťovou vodou a vytvořil sochu prvního člověka.
- B) Tak poslal Prométheus na svět první lidi.
- C) Smutně bloudil po zemi Prométheus, potomek božského rodu Titánů, a marně hledal živé bytosti, které by chodily vzpřímeně jako on a které by se mu podobaly tváří.
- D) Podobala se bohům. Pallas Athéna, bohyně jasného rozumu a moudrosti, vdechla neživé soše ducha a šedivá hlína zrudověla, začalo v ní bušit srdce a doposud nehybné nohy a paže učinily první pohyby.

- 43.1 _____
- 43.2 _____
- 43.3 _____
- 43.4 _____

ŘEŠENÍ

1 D); 2 2.1 A, 2.2 A, 2.3 A, 2.4 N; 3 C); 4 A); 5 C); 6 6.1 F, 6.2 D, 6.3 D, 6.4 F; 7 C); 8 8.1 B), 8.2 D), 8.3 C), 8.4 E); 9 D); 10 A); 11 Ne; 12 D); 13 C); 14 14.1 pohlcovat, 14. 2 substrát; 15 skupiny organismů, chorob, těsta, piva; 16 C); 17 17.1 A, 17.2 N, 17.3 A, 17.4 N; 18 hop; 19 dívčina jako květ; 20 hoj, hop, klop, hola, hej; 21 21.1 na vraném bujném jede koni C), 21.2 přinesla vody ze studnice B), 21.3 díví se tenké, rovné niti D), 21.4 z pěkné přadleny A); 22 A); 23 23.1 N, 23.2 A, 23.3 N, 23.4 A; 24 B); 25 *dosáhly* – 3. osoba, číslo množné, způsob oznamovací, čas minulý, rod činný, vid dokonavý, *byly naměřeny* – 3. osoba, číslo množné, způsob oznamovací, čas minulý, rod trpný, vid dokonavý, *bude pokračovat* – 3. osoba, číslo jednotné, způsob oznamovací, čas budoucí, rod činný, vid nedokonavý, *by měly* – 3. osoba, číslo množné, podmiňovací způsob přítomný, rod činný, vid nedokonavý; 26 počasí bude pokračovat, teploty by se měly pohybovat, ochlazení a srážky by měly přijít, teploty klesnou; 27 samo sebou, draci vytvořili ostrovy, místa nabitá kladnými vlastnostmi, draci vytvořili, perlami; 28 C); 29 A); 30 *samo* – zájmeno, *zdejší* – přídavné jméno, *nejvýše* – příslovce, *mnoho* – číslovka; 31 A); 32 32.1 A, 32.2 A, 32.3 N, 32.4 N; 33 D); 34 34.1 A, 34.2 N, 34.3 N, 34.4 N; 35 kocourku, čerte; 36 myšce, měsíčku, zvonek; 37 37.1 C), 37. 2 B), 37. 3 E), 37. 4 A), 37.5 D); 38 38.1 B), 38.2 A), 38.3 C), 38.4 E), 38.5 D); 39 39.1 C), 39.2 E), 39.3 B), 39.4 D), 39.5 A); 40 40.1 D), 40.2 B), 40.3 C), 40.4 A), 40.5 E); 41 41.1 D), 41.2 B), 41.3 A), 41.4 C), 41.5 E); 42 A); 43 43.1 C), 43.2 A), 43.3 D), 43.4 B)

